

TALE

6. januar 2017

Tale til samråd – BEU alm. del samrådsspørgsmål Æ

J.nr. 2016-7387

(Det talte ord gælder)

CAP
Morten Madsen
Trine Vig Houe

Indledning

Allerførst vil jeg godt som en overordnet ramme for samrådet i dag slå en ting fast: Ingen borgere skal parkeres permanent på kontanthjælp. Kontanthjælp er – og skal være – en midlertidig ydelse.

Vi har med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen skabt nogle sundere rammebetingelser end tidligere, hvor det nu i højere grad kan betale sig at arbejde.

Samtidig har kommunerne en klar forpligtelse til at hjælpe kontanthjælpsmodtagere i job eller uddannelse. Det er i bund og grund det, vi prøver at understøtte med det satspuljeinitiativ, som er anledningen til samrådet i dag.

Før jeg kommer nærmere ind på det initiativ, vil jeg godt starte et lidt andet sted.

Jeg har ikke været beskæftigelsesminister i lang tid, men jeg har allerede haft lejlighed til at beskæftige mig med mange af de udfordringer, der er på beskæftigelsesområdet. Herunder hvordan vi får flere ind på arbejdsmarkedet.

Da jeg tiltrådte som beskæftigelsesminister blev jeg via medierne bekendt med en indsats, de havde iværksat i Odense Kommune ift. aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

Jeg ved også, at en række andre kommuner gør en ekstra indsats for kontanthjælpsmodtagerne.

Jeg planlægger at komme rundt mange steder i landet og drøfte kommunernes beskæftigelsesindsats. Men besøget til Odense Kommune er et af mine første besøg som beskæftigelsesminister. Og derfor vil jeg gerne fortælle om det besøg, da Odense netop har haft fokus på indsatsen for mennesker, der hænger fast i kontanthjælpssystemet.

Beskæftigelses- og Socialforvaltningen i Odense Kommune har taget initiativ til at gennemgå en lang række af sager om aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der har været helt friholdt fra en aktiv beskæftigelsesindsats pga. deres helbred.

På baggrund af kommunens gennemgang vurderer Odense nu, at langt størstedelen af de borgere faktisk godt kan indgå i en aktiv beskæftigelsesrettet indsats.

Konkret fandt kommunen i en stikprøve blandt de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, at det blandt indvandrerkvinder blot var én ud af ti, der reelt var så syg, at vedkommende ikke kunne del-

tage i en aktiv beskæftigelsesindsats. Det var den stikprøve, der i november fik omtale i medierne.

Tendensen gør sig dog ikke kun gældende for indvandrerkvinder.

Blandt sagerne om aktivitetsparate kontant-hjælpsmodtagere – uanset etnicitet – som kommunen netop er ved at gennemgå, vurderer kommunen og socialoverlægen foreløbigt, at ca. 80 til 90 pct. ikke har helbredsmæssige barrierer i en sådan grad, at de ikke vil kunne indgå i en beskæftigelsesrettet indsats med de rette skånehensyn.

Det vil sige, at mange af dem, som i Odense har været parkeret og overladt til sig selv, faktisk godt kan have gavn af en indsats, der kan hjælpe dem tættere på arbejdsmarkedet.

Det, synes jeg, er enormt interessant, og det skal vi tage ved lære af. Jeg ved ikke, om situationen er præcist den samme i alle landets kommuner. Det er den næppe. Men hvis én kommune tilsyneladende kan hente så meget ved at se på sagerne igen, så tror jeg også, det vil gælde i andre kommuner.

Tallene viser i hvert fald, at blandt de ca. 27.800 borgere på landsplan, der har været længst i kontanthjælpssystemet, har mere end hver tredje (37 pct.) slet ikke modtaget en aktiv indsats i løbet af

de seneste to år, og kun hver fjerde har deltaget i et forløb på en virksomhed.

Det vidner om, at der er et potentiale med at tage fat i og igangsætte en ekstra indsats for de langvarige kontanthjælpsmodtagere.

Odense Kommune fortalte mig også, at det *ikke* er lovgivningen, der har stået i vejen for deres indsats. Muligheden har hele tiden været der, men nu har Odense Kommune så grebet den. Det synes jeg, at alle kommuner skylder deres borgere at gøre, så flere kan få hjælp til at komme tilbage på arbejdsmarkedet og indgå i fællesskabet på arbejdsmarkedet.

Derfor blev jeg også glad, da Odense Kommune fortalte mig, at flere kommuner allerede har ladet sig inspirere af Odense, og er i dialog med kommunen om initiativet.

Samtidig har jeg i går sendt et brev til de øvrige 97 kommuner, hvor jeg opfordrer dem til at se på, om der også blandt deres borgere på kontanthjælp er mennesker, der er blevet glemt og overladt til passivitet, selvom de måske godt kan hjælpes tilbage på arbejdsmarkedet via en aktiv indsats. Det har jeg også orienteret udvalget om.

Jeg synes, at den ekstra indsats først og fremmest handler om medmenneskelighed, hvor folk kan blive en del af fællesskabet på arbejdsmarkedet. Men det er også nødvendigt at understrege, at der fortsat er for mange i kontanthjælpssystemet.

Indhold i initiativet

Når jeg bruger lidt tid på mit besøg i Odense, er det fordi, jeg synes, det hænger meget tæt sammen med tænkningen i det satspuljeinitiativ, som samrådet i dag handler om.

Her har vi afsat penge til en ekstra afklaring og helhedsorienteret hjælp til aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der har været mere end fem år i systemet.

Med satspuljeinitiativet har et bredt flertal i Folketinget ønsket at gøre en ekstra indsats for langtidsledige kontanthjælpsmodtagere, så de kan komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Med initiativet sikres det, at de langvarige kontanthjælpsmodtagere får mulighed for en mere effektiv hjælp til at komme i job.

Hjælpen skal være virksomhedsrettet og tilrettelægges individuelt. For vi ved fra blandt andet Carsten Koch-udvalgets udredning, at en virksom-

hedsrettet indsats har positive beskæftigelseseffekter for udsatte borgere.

I dag er der ikke noget krav om, at kommunerne skal give kontanthjælpsmodtagere en virksøhedsrettet indsats. Men det sikrer vi nu, at alle kommuner får midler til at prioritere.

Den afklaring, der sker, når man får kontakt med de kontanthjælpsmodtagere, der i alt for lang tid har været i systemet, skal samtidig vise, om borgerne hører hjemme i kontanthjælpssystemet. Hvis arbejdsevnen er nedsat i en grad, så en indsats i kontanthjælpssystemet ikke kan hjælpe personen ud på arbejdsmarkedet – ja så skal kommunen selvfølgelig igangsætte processen i forhold til visitering til fx førtidspension, fleksjob eller ressourceforløb.

Hvorfor hjælper det at gøre den her ekstra indsats?

Der bliver spurgt til, hvorfor satspuljeinitiativet hjælper.

Helt overordnet mener jeg, at det har en positiv effekt at se på borgerens situation på ny, når de har været længe på offentlig forsørgelse.

Erfaringerne fra Odense Kommune viser os i hvert fald, at der kan være noget at hente ved ikke bare at gøre som man plejer ude i kommunerne og fx få

set på de mennesker, der har været længe i kontanthjælpssystemet med friske øjne. Og samtidig give en målrettet hjælp og en tværfaglig indsats.

Så kunne man spørge, om eksemplet fra Odense kommune ikke bare viser, at kommunerne skal komme i gang - satspuljemidler eller ej.

Her vil jeg sige, at jo - de skal bare komme i gang. Og i den ideelle verden gav kommunerne i alle situationer og til alle tider den perfekte hjælp.

Men her må vi bare erkende, at nogle gange, så kan det være nødvendigt at skubbe til den udvikling og afsætte særlige midler til en ekstra hjælp.

Derfor vil jeg sammen med satspuljepartierne give den her saltvandsindsprøjtning til indsatsen for nogle af de mest udsatte grupper i kontanthjælpssystemet – og også sende det politiske signal, at kommunerne skal bruge den virksomhedsrettede indsats, som vi ved virker godt.

I samrådsspørgsmålet spørges også til, om jeg ikke mener reglerne skal ændres. Det mener jeg ikke. For kommunerne har allerede i dag både pligten til og mulighederne for at hjælpe borgerne videre. Og det er jeg blot blevet bekræftet i i forbindelse med besøget i Odense Kommune.

Med satspuljeinitiativet får alle kommuner nu ekstra midler til nu og her at gøre en målrettet indsats for den gruppe af kontanthjælpsmodtagere, som har alt for længe har været på offentlig forsørgelse.

God udvikling på arbejdsmarkedet og flere i småjob

Beskæftigelsen har været stigende siden foråret 2013 og er steget med godt 120.000 personer frem til september 2016. Det betyder, at der er job at få.

Samtidig har regeringen gennemført et kontanthjælpsloft og en 225-timersregel, så det kan betale sig at arbejde. Det vil øge muligheden for at også langtidsledige kommer ind på arbejdsmarkedet, og for at kommunernes ekstra hjælp kan bære frugt.

Ser vi specifikt på tallene for andelen af kontanthjælpsmodtagere med småjob, er de allerede steget markant siden foråret.

Beskæftigelsesministeriet har lige før nytår offentliggjort en analyse, der viser, at andelen, der arbejder ved siden af kontanthjælpen, er steget med omkring 25 pct. i perioden fra marts-september 2016.

De forudgående år har andelen af kontanthjælpsmodtagere, der arbejder ved siden af kontanthjælpen, ligget forholdsvis konstant, selvom beskæftigelsen også i den periode var stigende.

Så det er noget, der indikerer, at der på det seneste er en positiv udvikling på vej.

Og lad mig så bare slå fast. Det er ikke en endelig videnskabelig effektanalyse af virkningerne af jobreformen, hvor jeg nu har bevist, at regeringens politik virker. Og det har jeg heller ikke hævdet.

Men det viser en meget positiv tendens, hvor kontanthjælpsmodtagere i stigende grad ser ud til at få foden inden for på arbejdsmarkedet.

Det tror jeg personligt på også kan tilskrives regeringens initiativer på området, og det er det, jeg har meldt ud i pressen. Og det er det, jeg tror på, at vi nu kan understøtte yderligere med det satspuljeinitiativ, vi drøfter i dag.

Afslutning

Så for at samle op: Med satspuljeinitiativet gør vi en helt særlig indsats, hvor vi støtter op om et stærkere jobfokus for dem, der har været alt for længe på kontanthjælp.

Eksemplet fra Odense viser, at der kan være noget at hente ved at tage fat i mennesker, der hænger fast i kontanthjælpssystemet.

Samtidig understøtter vi også, at alle langvarige kontanthjælpsmodtagere, der vurderes i målgrup-

pen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension, får den nødvendige afklaring.

Endelig har vi med jobreformen sikret, at det kan betale sig at arbejde. Og vi kan se på tallene, at en større andel nu har småjob og antallet af kontanthjælpsmodtagere falder. Det er godt for den enkelte og det er godt for samfundet.

Det skal vi fortsat understøtte, når vi kan se, at vi bevæger os ind i en økonomisk situation, hvor arbejdsmarkedet efterspørger endnu flere, der kan være med til at understøtte den økonomiske vækst, der finder sted i det danske samfund.

Tak for ordet.